GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

NR. 167. *Duminecă, 28 Iuliu, (9 Augustŭ).* **1885.**

Brașovŭ, 27 Iuliu (8 Augustŭ) 1885.

Sĕ vorbimŭ aḍĭ ceva despre frații noștri de suferințe Slovacĭ.

S'a întrunitŭ alaltaerĭ în Turocz-St.-Martonŭ reuniunea femeilorŭ slovace, singura reuniune națională ce-o mai au Slovacii după ce li s'a desflințatŭ „Matica.“ Acéstă întêmplare, care se repetă conformŭ statutelorŭ în fiecare anŭ, era chiar neîncungiurabilă, cu tóte astea foile unguresci se facŭ a fi surprinse de ea.

Se 'nțelege, décă Slovacii se adună și ei odată într'unŭ anŭ, ca sĕ 'șĭ védă de interesele limbei și culturei lorŭ naționale, atuncĭ patria este în pericolŭ, căcĭ ei, ca adevĕrațĭ Slovacĭ, nu potŭ avea intențiunĭ bune și pacinice. Căcĭ atuncĭ unde arŭ rĕmâné gloria renegatului Grünwald și episcopului Csasko, carĭ cu banii Maticei desființate voescŭ sĕ convertéscă pe Slovacii din comitatulŭ Turocz făcêndu 'i sĕ se arunce în brațele maghiarismului?

N'ai ce-i face curentului șovinisticŭ. Elŭ tóte le vede întórse, în totŭ loculŭ descopere tendințe dușmane maghiarismului. De se aduna câți-va Slovacĭ, fiă și femei în preponderanță, și se sfătuescŭ între dênșii, se plămădescŭ fără îndoială conjurațiunĭ panslavistice și sĕ veḍĭ încă ce gură mi-țĭ facŭ patrioții, când se întêmplă sĕ se rătăcéscă pe acolo și vr'unŭ óspe cehŭ din Praga și Moravia; alianța panslavă e fără îndoială faptŭ împlinitŭ, inimiculŭ la porțĭ și — foile din Pesta potŭ striga cu deplină conșciință patriotică, că a sositŭ momentulŭ, sĕ se pună în mișcare óstea Ungurilorŭ și Unguro-manilorŭ, pentru a lua Turocz-St.-Marton-ulŭ. Așa strigă și aḍi: Sĕ luămŭ acelŭ orașŭ, căcĭ, căḍêndŭ elŭ, cade întregŭ comitatulŭ Turocz în stăpânirea maghiarismului.

Dar ce-au păcătuitŭ Slovacii, ca sĕ fie urmărițĭ de falanga ungurésca? — Mai ântêiu au greșitŭ, că s'au adunatŭ, și că s'au adunatŭ în numĕrŭ mai mare, decâtŭ se adună Ungurii la întrunirile reuniunilorŭ de maghiarisare, au greșitŭ, căcĭ s'au interesatŭ de literatura slovacă și crescerea fetelorŭ slovace, întemeiândŭ și o librăriă slovacă cu unŭ fondŭ însemnatŭ; au greșitŭ, căcĭ au hotărîtŭ sĕ scótă o fóiă de mai multe orĭ; a greșitŭ președinta, căcĭ a făcutŭ apelŭ la femeile slovace, sĕ sprijinéscă causa limbei materne și crescerea națională a copiilor lorŭ.

Pentru tóte aceste pĕcate, la carĭ se mai adaugŭ și cântecele slovace cântate la o represențațiune teatrală, femeile slovace trebue sĕ sufere grava imputare, că cu rochiele lorŭ acoperŭ numai asociațiunĭ secrete panslavistice, trebue sĕ 'șĭ audă, că reuniunea lorŭ „Zsivena„ voesce sĕ calce pe căi neertate, urmărindŭ scopurĭ de rĕsbunare pentru desființarea „Maticei.“

Prin urmare panslaviștĭ suntŭ slovacii, panslaviste femeile lorŭ și panslaviștĭ vorŭ rĕmâné până ce comitatulŭ Turoczului nu va fi stăpânitŭ totŭ de Grünwalḍĭ, mari și micĭ... Nimenĭ nu vrea sĕ scie în Budapesta de aceea că și Slovacii au o limbă și aspirațiunĭ după o cultură în limba lorŭ.

Așa mergŭ lucrurile în Țéra ungurésca, cum mergŭ în Ardélŭ scimŭ prea bine, colo panslavismulŭ, ici daco-românismŭ și resultatulŭ e totdéuna câte unŭ nou atentatŭ, câte o nouă nedreptățire și asuprire.

Francia și Germania.

Amŭ arătatŭ în numĕrulŭ trecutŭ ce ḍicŭ ḍiarele franceze despre articululŭ din „Norddeutsche Allgemeine Zeitung,“ prin care organulŭ cancelarului Bismark dă alarmă despre propunerea ḍiarului „Temps“, d'a se concentra cavaleriă francesă numerósă la granița ostică și sudică a Franciei. Alarma dată a produsŭ destulă neliniște și lumea se întrébă, că ce intențiunĭ a putută avea cancelarulŭ prin articululŭ sĕu. Unele ḍiare francese au cam gâcitŭ ce vrea cancelarulŭ și lămuririle lorŭ se potrivescŭ de minune cu lămuririle ce le dă „N. fr. Presse.“ Fóia vieneză găsesce fórte straniu, că Germania își arógă dreptulŭ d'a interḍice Francesilorŭ reorganisarea și dislocarea trupelorŭ lorŭ după cum găsescŭ ei cu cale și după cum pretindŭ necesitățile militare ale Franciei.

Incă nu s'a uitatŭ timpulŭ — ḍice »N. fr. Presse« — când »Nordd. Allg. Ztg.« combătea cu cele mai tarĭ cuvinte pe Rusia, fiindcă acésta imputa Germaniei că grămădesce trupe la granița ostică a Prusiei, și organulŭ cancelariei germane ḍicea, că nimenea n'are sĕ prescrie administrațiunei germane de rĕsboiu, cum și unde are sĕ-șĭ disloceze trupele. Dar cum are unulŭ dreptŭ, are și celălaltŭ. Sguduitorulŭ strigătŭ de rĕsboiu alŭ fóiei guvernamentale din Berlinŭ e unŭ mijlocŭ de compătimitŭ d'a servi păcii, dar ne putemŭ mângâia cu aceea, că ataculŭ polemicŭ nu e unŭ seriosŭ simptomŭ de turburare a păcii, ci numai o manevră d'a ascunde în dosulŭ ei alte intențiunĭ.

Și ce intențiunĭ ar puté fi aceste? In prima liniă ne face sĕ bănuimŭ, că e vorba de a se ajunge chiar în Germania unŭ scopŭ, ce s'ar puté promova prin téma de cugetele de revanche ale Francesilorŭ. Dacă Francesii voescŭ sĕ-șĭ întăréscă cavaleria lorŭ la granițe, atuncĭ Germania trebue sĕ veghieze și unŭ minutŭ sĕ nu cugete a-șĭ pune la aerŭ armătura. Terminulŭ pentru reînoirea septenatului militarŭ (între statele germane) bate la ușe, și precum s'a folositŭ totdéuna în Germania unŭ asemenea terminŭ, spre a mări starea de presență a armatei, așa e cunoscutŭ pe de altă parte că suntŭ puternice curente, care se opunŭ unei încordărĭ mai departe a puterii poporului în interesulŭ armatei. Prin urmare strigândŭ-se: Privițĭ, Francesii dislocéză cavaleria lorŭ la granițele nóstre, ei amerință siguranța nóstră, trebue sĕ ne armămŭ în contră-le, ca sĕ asigurămŭ pacea! atuncĭ se face o presiune asupra opiniunei publice a poporului, căreia nu se pot sustrage nicĭ deputații în dietă, fie ei câtŭ de oposițiŭnalĭ guvernului. Nu greșimŭ, dacă reducemŭ acelŭ articulŭ, celŭ puținŭ în parte, la acelŭ motivŭ; asta-i o apucătură a lui Bismarck d'a îmlădia parlamentulŭ. Dar e întrebarea, că óre se servesce păcii, dacă se irită în acestŭ modŭ instinctele rĕsboinice ale Francesilorŭ și se ține deșteptă în Germania îndoiala în pace?

Unŭ altŭ scopŭ alŭ articulului din „Nordd. Allg. Zeitung« este împrejurarea, că alegerile în Francia se apropiă și nu se scie, dacă oportuniștii cu Ferry în frunte vorŭ câștigă terenulŭ în contra radicalilorŭ. Prin urmare se póte admite, că cei din Berlinŭ voiescŭ sĕ sară în ajutorŭ lui Ferry, care a îmbunătățitŭ relațiunile franco-germane, și le dau Francesilorŭ a înțelege, cu ce periculŭ pentru pace ar fi împreunată isbênda electorală a radicalilorŭ și monarchiștilorŭ. Dar prin acéstă procedură a organului lui Bismarck se vatămă mândria națională a Francesilorŭ, nu-i face mai mlădioșĭ; din contră, e mai mare periculŭ d'a se produce efectulŭ contrarŭ, făcêndu-i sĕ se arunce tocmai în brațele acelorŭ partide, a cărorŭ perdere la alegerĭ e dorită. Esperiința a arătatŭ că ingerința din afară nu e bună. Toțĭ articulii, carĭ căutau a aduce căderea lui Gladstone, au avutŭ efectulŭ, că l'au făcutŭ mai popularŭ în Anglia, și ușorŭ s'ar puté întêmpla ca la alegerĭ, din causa alarmei din Berlinŭ, sĕ profite mai multŭ Clemenceau decâtŭ Ferry. In totŭ casulŭ trebue sĕ ḍicemŭ, că e o grea pĕcătuire, când se espune pacea europénă la astfelŭ de esperimente, suferindŭ prin acésta întrega Europă. *Ce ne folosescŭ tóte întrevederile monarchilorŭ, când în același timpŭ se zugrăvesce pe pĕrete rĕsboiulŭ între Germania și Francia cu tóte spaimele sale?*

După o telegramă din Parisŭ publicată de „Vossische Zeitung“, guvernulŭ francesŭ, vede în articululŭ lui „Nordd. Allg. Ztg.“ urmările înțelegerii lui Bismarck cu cabinetulŭ Tory din Anglia. Elŭ va da asigurărĭ pacînicŭ, dar în același timpŭ va face cunoscutŭ, că ele nu se teme de rĕsboiu. Pe de altă parte se ḍice, că prin acelŭ articulŭ se ingeréză asupra alegerilorŭ în Anglia, ușurându-se venirea la putere a conservatorilorŭ.

INTREVEDERILE MONARCHILORŬ.

Despre întrevederea monarchilorŭ Austro-Ungariei și Germaniei, scrie semi-oficiósa „Wiener Abendpost“:

„Deși întâlnirile suveranilorŭ, legațĭ prin intimele legăturĭ de amicițiă se repetŭ acum de unŭ șirŭ de anĭ regulatŭ, totușĭ amêndouĕ popórele lorŭ, le întêmpină în totŭ anulŭ cu unŭ entusiasmŭ ce cresce mereu. Noi nu privimŭ în aceste întâlnirĭ numai reînoirea și reîntărirea legăturilorŭ de pretiniă, carĭ légă pe Germania cu Austro-Ungaria întru fericirea amênduora și pentru binele Europei întregĭ, ci și o garanțiă tare pentru pacea lumei.“

Despre întrevederea monarchilorŭ Austro-Ungariei și Rusiei nu mai e nicĭ îndoială, că nu se va întêmpla. Țarulŭ întórce visită, ce i-o făcu astă vară monarchulŭ nostru la Skerniewice. Asta se scie de bună sémă. Nu se scie sigurŭ însă loculŭ, unde și timpulŭ, când se vorŭ întâlni. După o telegramă a „Nouei Presse Libere,“ a sositŭ în Kremsier unŭ omŭ alŭ Curții, pentru a face pregătirĭ a închiria locale, și curêndŭ va sosi și unŭ regimentŭ de infanteriă. Intâlnirea se pare că se va face pela 20 Augustŭ st. n. In suita monarchului nostru vorŭ fi, afară de ministru de esterne Kálnoky, și amêndoi miniștrii-președințĭ, în suita Țarului va fi și ministrulŭ de esterne Giers. O deosebitŭ de mare importanța nu se crede, că se va da acestei visite, cercurile oficióse o socotescŭ ca o dovadă, că Rusia încă vede, că trebue sĕ pună órecare prețŭ pe relațiunile bune cu monarchia Austro-Ungariei. Vomŭ vedea, dacă întrevederile pace însemnéză, lua-se-vorŭ mĕsurĭ sĕ se reducă sarcinile militare, care storcŭ cumplitŭ poporulŭ contribuabilŭ?

Ḍiarele maghiare despre scrisórea lui Trefort către Teutsch.

Oficiosulŭ „Nemzet“ scrie:

Cu sigură mână arată ministrulŭ isvorulŭ separatismului săsescŭ, alŭ antipatiei față de Maghiarĭ și alŭ conflictelorŭ cu postulatele statului — obiceiulŭ de a studia în streinătate. Nu'i vorbă, universitățile germane potŭ da cea mai înaltă desvoltare scientifică, una însă nu potŭ sĕ insușéscă tinerilorŭ germanĭ ardelenĭ: o binevoitóre aplecare față cu statulŭ ungurescŭ și sĕ le 'nsușiască sentimente patriotice; și statulŭ are dreptŭ sĕ pretindă dela ei cunóscerea limbei și literaturei maghiare. Ministrulŭ a mersŭ până la cele mai depărtate marginĭ ale crutărei, oferindŭ tinerilorŭ posibilitatea, de-a se desvolta în patriă. Ministrulŭ scie, că Sașii vorŭ fi în chiputŭ acesta mai ușorŭ câștigațĭ pentru idea, de-a cresce în patriă pe profesorĭ și teologĭ, și voesce sĕ arate lumei, că dă malcontențilorŭ tóte mijlócele, ca sĕ 'șĭ împlinéscă datoria către patriă și sĕ 'șĭ créscă tinerii în patriă și în spiritŭ patrioticŭ, în forma cea mai liberală, mai autonómă, ce se póte cugeta. Suntemŭ curioșĭ cum vorŭ primi Sașii provocarea ministrului, amŭ voi bucurosŭ sĕ vedemŭ ce urméză patrioticei și binevoitórei provocărĭ. Dar, orĭ cum ar fi, principiile culturale-politice, de carĭ se conduce instrucțiunea în Ungaria și carĭ mai precisŭ ca 'n scrisórea ministrului nu se potŭ esprima, de dragulŭ Sașilorŭ nime nu le va părăsi. Décă Sașii nu vorŭ înceta a se mai

plânge, că suntŭ împilaţĭ, şi şi'n faţa acestei oferte vorŭ striga că se nimicesce cultura germană — nu va' rĕmânea altceva de făcutŭ, decâtŭ a ne folosi fără cruţare în tóte direcţiunile de legea şi drepturile naturale ale statului. Legea pretinde dela candidaţĭ de profesorĭ, sĕ asculte celŭ puţinŭ unulŭ din patru anĭ de universitate în patriă, după optŭ anĭ trece terminulŭ, în care esamenele de profesorĭ se potŭ depune esceptionalmente şi 'n altă limbă decâtŭ cea maghiară. Trebue sĕ aplicămŭ dar strictŭ legea, sĕ nu prelungimŭ terminulŭ acesta şi Saşii vorŭ fi siliţĭ — voindŭ sĕ păstreze caracterulŭ publicŭ alŭ şcólelorŭ lorŭ — sĕ apuce pe calea legei, orĭ vréu orĭ nu sĕ aibă Academiă. Nu dicemŭ acésta amerinţândŭ, ci ca sĕ arătămŭ bunăvoinţa ministrului. De-ar fi maghiarisarea forţată principiulŭ guvernului, n'ar trebui decâtŭ sĕ punemŭ mâna pe lege şi sĕ aşteptămŭ până ce se vorŭ converti scólele Saşilorŭ séu — se vorŭ închide. — Acum le dămŭ Saşilorŭ mijloculŭ, de-a da statului ce'i alŭ statului — liberĭ fiindŭ, fără sĕ iasă din separatismulŭ lorŭ. Décă respingŭ oferta şi nu voescŭ sĕ satisfacă legilorŭ şi intereselorŭ statului nicĭ pe altă cale, dovedescŭ că ei suntŭ cei ce voescŭ lupta. Dar credemŭ că nicĭ opiniunea germană nu va fi vecînicŭ sedusă şi când malcontenţii Saşĭ vorŭ fi părăsiţĭ şi de acestŭ prea gingaşŭ şi prea credĕtorŭ apĕrătorŭ, va fi prea târdiu sĕ caute atuncĭ simpatia naţiunei maghiare. Scrisórea ministrului Trefort póte sĕ marcheze în totŭ casulŭ unŭ punctŭ nou de plecare în raporturile Saşilorŭ ardelenĭ cu statulŭ maghiarŭ; amŭ dori sĕ ajungemŭ la pace şi la reciprocă îndestulire.«

„Pesti Naplo" dice:

Episcopulŭ luteranŭ Teutsch e Strossmayer alŭ Saşilorŭ; elŭ e conducĕtorulŭ agitărei germane împotriva statului ungarŭ, capulŭ oposiţiunei în contra a totŭ ce e unguresců, aranjatorulŭ denunciaţiunei, care are de scopŭ sĕ împedece instrucţiunea copiilorŭ saşĭ în limba ungară în şcolile luteranilorŭ din Ardélŭ. Trefortŭ se înşélă, décă crede că va îndupleca pe Saşĭ sĕ se lase de îndărătnicia lorŭ. Declaraţia că ministrulŭ nu se va abate dela direcţiunea de până acuma, ar fi fostŭ de ajunsŭ ca rĕspunsŭ superintendentului. Dar Trefort, marele germanofilŭ, îşĭ esplică politica sa care are dreptŭ ţintă, ca totŭ omulŭ sĕ şcie ungureşce, dér şi germâneşce. Elŭ nu maghiariséză numai, ci şi germaniséză, ceea ce n'ar fi datoria lui.

Cu acésta se va împăca póte şi »Schulverein«-ulŭ germanŭ. Timpulŭ şi creşcerea schimba-vorŭ óre esclusivismulŭ isvorâtŭ din egoismulŭ săsescŭ? Numai prin necesitatea şi prin primejdia, ce-i amerinţă din partea Românilorŭ, vorŭ putea fi induplecaţĭ sĕ se alipéscă de statulŭ ungarŭ. Trefort le dă facultate. Dela asta — esclamă »P. N.« — aşteptă Trefort sĕ créscă tinerimea în spiritulŭ constituţiunei, în spiritŭ credinciosŭ şi patrioticŭ! Póte sĕ aştepte! Cine i-a suflatŭ lui Trefort astă idee? Teutsch orĭ Salmen. Saşii vorŭ primi oferta, căcĭ le rĕmâne unŭ institutŭ vechiu şi capĕtă şi unulŭ nou. In locŭ sĕ ajute cu banĭ şcóla reală, Trefort ar face însă mai bine sĕ maghiariseze valea Murĕşului. Teologiă pentru Saşĭ. Biserică în biserică dar! Nu s'arŭ puté contopi biserica luterană săséscă cu cea luterană unguréscă? Candidaţii de preoţĭ Saşĭ nu potŭ merge la Pojunŭ şi Eperies? Scrisórea lui Trefort cuprinde aşa dar numai bine!.

„Egyetértés", organŭ alŭ stângei estreme, se esprimă astfelŭ:

„Ministru Trefort, dă sfaturĭ d-lui Teutsch, cum sĕ scape tinerimea de influinţa otrăvitóre a şcólelorŭ strĕine; nu póte afirma că superintendentulŭ le va primi, elŭ fiindŭ inspiratorulŭ agitaţiunilorŭ săsescĭ. Că scrisórea d-lui Trefortŭ are caracterulŭ actualităţii, e dovadă incidentulŭ dela Dresda, care a fostŭ o bună lecţiune pentru Ungurii, cuprinşĭ de mania, de a umbla după cultura germană şi care 'i o ilustraţiune la lumină de focŭ bengalicŭ a sistemului de denunţare, alŭ rĕsboiului plinŭ de clevete împotriva Ungariei şi naţiunei maghiare, pe care Saşii ilŭ pórtă. Acesta'i bunŭ motivŭ pentru Trefort, sĕ dea instrucţiune celorŭ carĭ din trădarea de patriă 'şĭ-au făcutŭ o meseriă. — De-arŭ merge după sistemulŭ de instrucţiune alŭ lui Trefort, mai curêndŭ s'ar germanisa unŭ Ungurŭ decâtŭ s'ar maghiarisa unŭ Sasŭ din Ardélŭ, unde învĕţarea obligată a limbei unguresci se ţine de barbară apăsare. Saşii ardelenĭ, carĭ nicĭ nu suntŭ a decea parte din Nemţii ce trăescŭ în Ungaria, conspiréză în contra nóstră, cu tóte că au o escepţională posiţiune în patriă, purtarea le e nemulţămitóre, viclénă, perfidă. — Vomŭ vedé ce se va întêmpla cu prietenésca, şi amabila scrisóre a lui Trefort.

Şi de se va realisa ideea ministrului, noi multŭ nu aşteptămŭ dela universitatea teologică, ce s'ar ridica 'n Sibiiu, căcĭ nu chiar dela universităţile strĕine se învaţă tinerii a urî patria, ci *fundus regius* e vatra agitărilorŭ. Cu tótă controla statului, nu amŭ avé încredere în patriotica chemare a facultăţii saseşcĭ. Una o constatămŭ cu siguranţă: Saşii suferŭ de grandomiă. Orĭ ce vorbă despre puterea şi gloria naţiei germane li se suiă la capŭ şi credŭ, că ne-amŭ şi prăpăditŭ când Germania ne va însemna ca pe nişte asupritorĭ. Vomŭ fi cu Germanii şi Austriacii prietinĭ, precum cerŭ evenimentele politice. Pe pămêntulŭ corónei Sf. Stefanŭ nicĭ o naţionalitate nu va fi asuprită, dar faţă de agitările trădătorilorŭ de patriă guvernulŭ trebue sĕ păşéscă energicŭ, orĭ câtŭ şi-arŭ osteni apoi limba şi eroii culturei germane, până unde rĕsună limba germană.

—o—

SCIRILE DILEI.

Adĭ suntŭ câte-va dile, s'a datŭ focŭ la gardulŭ grădinei preotului din Raba-Szt.-Mihály. Unui domnŭ îi plesnì prin minte sĕ pună mâna pe unŭ ciobănaşŭ ce privia foculŭ şi-lŭ supuse unui interogatorŭ. Spunêndŭ băiatulŭ, că gardulŭ ardea când ajunse elŭ acolo, d-nulŭ nostru ungurŭ poruncì vizitiului sĕu, sĕ lŭ înhaţe şi sĕ-lŭ ţină pe locŭ până va mărturisì. Astfelŭ i-au arsŭ băiatului piciórele, până îşĭ perdù simţirile. Tatălŭ copilului — spune »Budapesti Hirlap«, — a denunţatŭ barbaria acésta judecătorului de cercŭ din Szent-Gottard.

—0—

Din mai multe părţĭ ni se comunică, că Consistorulŭ din Sibiiu încă nicĭ până adĭ n'ar fi făcutŭ cunoscute preoţilorŭ hotăririle sinodului estraordinarŭ cu privire la ajutorulŭ de statŭ. Adevĕratŭ sĕ fie?

—0—

Camera de comerţŭ din Cernăuţĭ a adresatŭ guvernului unŭ memorandŭ, recomandându-i încheerea unei convenţiunĭ cu România pe dece anĭ. Cerêndŭ guvernulŭ românŭ, ceea ce totŭ Românulŭ ar cere, redeschiderea graniţelorŭ care e condiţiă *sine qua non* de înaintare a negoţului României, dênsa crede că se póte aduce astă jertfă comerciului şi industriei austriace. Camera recomandă apoi scutirea de vamă pentru cerealele române şi cere sĕ se aşede în Cernăuţĭ unŭ consulŭ românŭ.

—0—

O foiţă unguréscă scrie: »Vredniculŭ inspectorŭ şcolarŭ K o o s alŭ comitatului Braşovŭ asigură reuniunei nóstre din Cluşiu unŭ nou venitŭ. Cine cere dela elŭ sĕ vizeze vre-o chitanţă orĭ alte acte, trebue sĕ plătéscă în favorulŭ reuniunei d e c e creiţarĭ.« Altă pacoste de dare! E vrednicŭ, nu-i vorbă, de aşa ceva.

—0—

Dl *Emil Rombauer*, directorŭ provizoricŭ alŭ şcólei reale superióre de statŭ, ce se va înfiinţa aicĭ în Braşovŭ, a venitŭ sĕ încépă organisaţiunea şcólei.

—0—

Cetimŭ următórele în »Monitorulŭ Oficialŭ« din Bucurescĭ. Adresa dela 27 Iuliu 1885 a ministrului agriculturei, administraţiunea pădurilorŭ, şcóla naţională forestieră dela Nancy către ministerulŭ lucrărilorŭ publice alŭ României: »Domnule ministru! Am onóre a informa, că d. *Cârnu Munténu Vladŭ*, elevŭ subvenţionatŭ alŭ departamentului d-vóstre la şcóla forestieră, a părăsitŭ şcóla după ce şi-a terminatŭ studiele. I s'a datŭ unŭ certificatŭ de studii regulamentare; dar ţinŭ a adăoga, într'unŭ modŭ specialŭ, că d. Cârnu s'a distinsŭ multŭ prin conduită, instrucţiune şi lucru. Elŭ ar fi fostŭ de sigurŭ clasatŭ cu Nr. 1 asupra tuturorŭ elevilorŭ francesĭ şi streinĭ; prin urmare, elŭ va face de sigurŭ onóre ţĕrei sale şi şcólei forestiere dela Nancy.»

—0—

Din Borsecŭ i se scrie »Românului« următórele rêndurĭ fórte caracteristice: »Suntemŭ t r e i Românĭ în Borsecŭ; t r ă i m b i n e, căcĭ tóte petrecerile ce avemŭ aicĭ e de a cetì nouĕle firme unguresci şi de a privì c i á r d a ş u l ŭ, care se jócă de multe orĭ, şi de câte 3 4 orĭ pe di. Ferice de cei carĭ vorŭ mai veni la anulŭ!«

—0—

Mâne, Sâmbată, ministrulŭ Trefort plécă în strĕinătate. Va petrece în Germania, Belgia şi Olanda şi va cerceta şi esposiţiunea din Anvers.

—0—

O societate, compusă din prinţii Esterházy, Pállfy, Lichtenstein, conţii Kinsky, Hoyos, Wurmbrand, Pista Károly, Andreiu Csekonics, Samuil Teleki, Gavril Bethlen, baronulŭ Szentkeressty şi Rohonczy, se dice că vorŭ merge prin Bucurescĭ în Dobrogea şi Rumelia ostică sĕ facă vênătóre.

—0—

Contesa de Meran, soţia archiducelui Iónŭ, a muritŭ la vila sa dela Aussee în etate de 81 de anĭ. Rĕposat născută în 1804, a fostŭ fica magistrului postalŭ Plochel din Aassee.

—o—

DIN BUCOVINA.

De lângă Siretŭ, Iuliu 1885.

I.

In »Gazeta Transilvaniei« Nr. 157 am avutŭ ocasiunea a cetì unŭ articulŭ despre întêmplarile din Bucovina scrisŭ de anonimulŭ Cato. D-lui, care e unulŭ dintre puţinii ómenĭ bine doritorĭ némului nostru, aduce şi într'acestŭ articulŭ la scirea publică cestiunea bisericéscă cea deja adesŭ vorbită şi fatală pentru înaintarea culturei nóstre naţionale.

Articolulŭ acela tratéză la începutŭ denumirea prea timpuriă de vicarŭ protopr. a parochului G. Balmoşŭ din Vatra Dorna, care precum e cunoscutŭ s'a chirotinitŭ tocmai în anulŭ 1868, şi aduce publicului la cunoscinţă, că din causa acésta au esclamatŭ toţĭ preoţii, decanatului acestuia: »de acu s'a trecutŭ şaga!« Altŭ defectŭ asupra preotului acestuia, decâtŭ numai că-i chirotonitŭ tocmai în anulŭ 1868, nu se raportéză în articululŭ acela de Cato.

Nu cunoscŭ mai de aprópe calitatea preotului acestuia pe terenulŭ bisericescŭ, dar atâta sciu, că e Românŭ zelosŭ şi plinŭ de speranţă pentru poporulŭ nostru. Păstorindŭ până în anulŭ trecutŭ o parochiă ruténă »Zadova,« Sânţia Sa dl. Balmoşŭ se pare că nicĭ n'a aflatŭ de lipsă a se muncì cu cultivarea şi cu desvoltarea unui poporŭ, ai cărui conducĕtorĭ se pórtă neîncetatŭ cu idea a dovedì, că întrégă Bucovina era odată *slavonă* şi că poporulŭ rutenŭ e *autochton* în ţĕrişóra nóstră cea vechiă, ce păstréză cu mândriă în sînulŭ ei ósele cele sfiinte ale lui Stefanŭ celŭ mare. In Bucovina, unde se află *oraşulŭ Suceava, capitala cea vechiă a Moldovei*, unde se găsescŭ o mulţime de mănăstirĭ vechĭ, zidite decătră domnitorĭ Românĭ după biruinţele lorŭ gloriόse asupra órdelorŭ barbare, unde chiarŭ se desgropŭ şi o mulţime de monede tocmai de pe timpurile împĕraţilorŭ Romanĭ, se cutéză o cétă de veneticĭ Galiţienĭ a spune, că poporulŭ rutenŭ e autochtonŭ şi celŭ mai vechĭ în Bucovina? Ce îndrăsnélă mare! Din causa acésta nicĭ nu se póte lua în nume de rĕu S. Sale d-lui Balmoşŭ, dacă a rĕmasŭ în împrejurările aceste într'unŭ satŭ rutenŭ indiferentŭ în privinţa desvoltării parochienilorŭ sĕi! Acuma însĕ de unŭ anŭ încóce se află d-lui în Dorna, unŭ satŭ curatŭ românescŭ, aprópe de hotarele Transilvaniei. De acum putemŭ sĕ avemŭ speranţa firmă, că d-lui nu va rĕmânea indiferentŭ la starea culturală cea tristă a poporului nostru, ce geme şi suspină sub jugulŭ celŭ greu alŭ întunecimei.

In Dorna s'a înfiinţatŭ înainte de doi anĭ o filială a societăţii „Şcóla Română« din Sucéva. Prosperarea filialei acesteia ne va servì decĭ pentru viitorŭ ca unŭ documentŭ fórte bunŭ pentru calitatea preotului acestuia pe terenulŭ desvoltării naţionale a parochienilorŭ sĕi!

Mai departe se citéză de către Cato mai mulţi preoţĭ ai decanatului acestuia, carĭ după vêrsta lorŭ arŭ fi mai multŭ vrednicĭ a ocupa postulŭ susnumitŭ. Pe lângă preoţii Iliuţŭ, Boca şi Cocorénu, carĭ suntŭ, după cum scimŭ, Românĭ bunĭ şi îngrijiţĭ de sórtea poporului nostru, am aflatŭ şi pe păr. Prelicĭ din Bréza. In punctulŭ acesta, se pare că din nebăgare de sémă a făcutŭ d. „Cato« o greşală, ţinêndŭ pe părintele acesta de Românŭ. Mai mare propagandistŭ pentru causa slavonă nu se póte închipuì, decâtŭ S. S. păr. Prelicĭ. In satulŭ Bréza a intratŭ înainte de câte-va decenii o cétă de emigranţĭ Galiţienĭ şi s'a aşedatŭ acolo în mijloculŭ sătenilorŭ Românĭ. Egala îndreptăţire a naţionalităţilorŭ a ajunsŭ în diua de adĭ în Bréza atâtŭ de departe, încâtŭ d. Prelicĭ neconsiderândŭ de felŭ, că se află în satulŭ acesta şi Românĭ, celebréză s. liturgiă în fiecare Duminică *în limba slavonă* şi îşĭ dă silinţa cea mai mare a slavisa pe toţĭ Românii din satulŭ Bréza.

In privinţa denumirei d-lui Tomiucŭ de preotŭ în Mileşĕuţĭ are d »Cato« dreptate, că aicĭ s'a făcutŭ o nedreptate mare, însĕ şi aicĭ mi-aşŭ lua libertate a întreba pe d. „Cato:« După ce conchide d-lui, că preotulŭ Tomiucŭ e rutenŭ? Acésta e o noutate fórte interesantă, totuşĭ mĕ îndoescŭ de adevĕrulŭ faptului acestuia. Despre referinţele cele frumóse Popoviciene, ce s'au împrăştiatŭ asupra părintelui acestuia pretutindenĭ, am auditŭ şi eu, dară aceea că elŭ ar fi unŭ inimicŭ de mórte alŭ poporului românŭ, nicĭ nu-mĭ vine a crede.

Sĕ revenimŭ la postulŭ de archipresbiterŭ catedralŭ din Cernăuţĭ. »Cato« protestéză grozavŭ în contra denumirei proiectate a predicatorului celui bunŭ în felulŭ sĕu, păr. Reus. Deşi fiecare ar fi de părerea acésta, fiindcă d. Reus nu posede nicĭ anii amĕsuraţĭ, nicĭ celelalte spre ocuparea unui postŭ atâtŭ de importantŭ, cum e postulŭ acela de archipresbiterŭ catedralŭ (o însuşire, care îndreptéză a luá parte şi la şedinţele consistoriale), totuşĭ nu m'aşŭ puté însoţí cu părerea lui »Cato«, care dice, că predicatorulŭ rutenŭ d-lŭ I. Procopoviciu ar merita cu totŭ dreptulŭ, sĕ fie denumitŭ de archipresbiterŭ. S. S. d-lŭ Procopoviciu a datŭ destule probe, că-i Românŭ bunŭ, aceea-i dreptŭ, déră décă considerămŭ părerea lui Cato despre denumirea cea prea timpuriă a d-lui Balmoşŭ de vice-protopresbiterŭ, atuncĭ după aceeaşĭ părere amŭ puté protestá şi mai multŭ în contra denumirei d-lui Procopoviciu de archipresbiterŭ catedralŭ, fiindcă, precum scimŭ, S. S. d-lŭ Procopoviciu s'a chirotonitŭ tocmai în anulŭ 1876 de către episcopulŭ dalmatinŭ Knezevich. Acéstă judecare după vêrstă nu se póte decĭ considerá ca unŭ directivŭ pentru cualităţĭ. In

cualitatea d-lui I. Procopoviciu; avemŭ esemplulŭ celŭ mai bunŭ pentru contrariulŭ, d-lui posede tóte cualitățile cerute pentru ocuparea unui postŭ atâtŭ de importantŭ, fiindcă d-lui afară de aceea, că a datŭ dovada cea mai escelentă în privința sciinței și capacității ca profesorŭ de religiune și limba română la gimnasiulŭ din Rădăuțĭ, ca predicatorŭ fórte bunŭ la catedrala din Cernăuțĭ, dară și ca naționalistŭ românŭ a lucratŭ d-lui cu neobosire și fără a'șĭ cruță puterile în totŭ timpulŭ, ce a petrecutŭ în Cernăuțĭ. Societățile »Armonia« și »Junimea« suntŭ gata a documentà acésta în orĭ ce vreme.

In urmă se ocupă Cato cu starea preoțilorŭ Poloniciŭ, At. Procopoviciu, Mitrofanoviciu și Gorașiu. Că preoții de ajutorŭ Poloniciŭ, Mitrofanoviciu și Gorașiu au meritatŭ deja de multŭ, sĕ se denuméscă de parochĭ, acésta scie lumea întrégă și fie-care ar compătimi sórtea cea nefericită în privința carierei acestorŭ Românĭ bunĭ și folositorĭ némului nostru, dară că parochulŭ din Cerepcăuțĭ At. Procopoviciu e unŭ Românŭ bunŭ și că-șĭ procură și mai multe foi române, acésta este încă novitatea cea mai interesantă pentru noĭ. Câtŭ ne este nouĕ cunoscutŭ, păr. At. Procopoviciu nu s'a îngrijitŭ nicĭ odată în viața sa cea plină de fapte felurite de sórtea cea jalnică a poporului nostru Bucovinénŭ. In biserica din Cerepcăuțŭ nu s'aude dela anulŭ 1869, de când a părăsitŭ parochia acéstă Românulŭ celŭ plinŭ de sĕmțeminte nobile păr. Tarangulŭ, și de când păstoresce acolo în loculŭ aceluia păr. At. Procopoviciu, decâtŭ *numai limba slavonă și érășĭ slavonă* la sĕvĕrșirea liturgiei. V'ațĭ greșitŭ d-le Cato de nebăgare de sémă la păr. Pre licĭ, dară aicĭ ațĭ comisŭ o greșélă încă mai mare. Ațĭ găsitŭ în adevĕrŭ foi române la preotulŭ acesta? Dar foia vienesă »Tage-Blatt«, care scrie adeseorĭ articulele cele mai faimóse în contra némului nostru, n'ațĭ aflat'o acolo? N'ațĭ întrebatŭ pe păr. At. Procopoviciu, din ce causă s'au perdutŭ tóte urmele Românismului din satulŭ Cerepcăuțĭ în decursulŭ celorŭ două decenii, ce-a petrecutŭ d-sa acolo? Óre n'ar fi decĭ denumirea părintelui acestuia de parochŭ la Drăgoeșcĭ primejdiósă pentru elementulŭ românŭ de acolo?

——○——

De sub pétra Craiului, 5 Augustŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! Vream sĕ lasŭ, ca péna-mĭ sĕ ruginéscă, dar luândŭ parte ca óspe la petrecerea împreunată cu producțiune literară și teatrală, aranjată de junimea din Tohanulŭ-Vechiu, par'că simtŭ în inimă-mĭ crescândŭ o mlădiță a tinereții și îndulcită în sufletulŭ meu, vĕdêndŭ cum brava nóstră junime îșĭ petrece timpulŭ feriilorŭ, facŭ o slabă încercare a Vĕ descrie pre scurtŭ decursulŭ acestei petrecerĭ.

D-lŭ presidentŭ, Drd. Al. Popŭ, prin o vorbire elocuentă salută publiculŭ numerosŭ, schiță înaintarea, ce a făcut'o poporulŭ nostru în timpulŭ scurtŭ de când îi este ertatŭ sĕ cerceteze și elŭ șcóla, arătà lipsa înființării de bibliotecĭ poporale, apelà la bunăvoința inteligenții pentru sprijinirea poporațiunei dela țéră întru progresarea pre calea desvoltării culturale și economice, încheià dicêndŭ că reuniunile de maghiarisare vorŭ avé celŭ puținŭ folosulŭ, că ne vorŭ deșteptà din somnŭ și ne vorŭ face sĕ prețuimŭ și mai multŭ cultura nóstră națională, ne vorŭ face sĕ desvoltămŭ și mai multŭ românismulŭ.

Două disertațiunĭ, bine compuse, cetite una de d-lŭ I. Popŭ și alta de d-lŭ St. Jozon arătară întru adevĕrŭ însemnătatea șcólei și considerațiunea, ce o merită industria nóstră de casă.

D-ra C. Popŭ, declamândŭ poesia »Copila Română«, ne spuse cu graiu dulce și din inimă fragedă, ce este și ce trebue sĕ fie astădĭ copila română.

D-lŭ C. Popovicĭ, cântândŭ pre violină cu multă destoritate »Doi ochĭ,« ne atinse până la inimă și stórse aplause prelungite, ér corulŭ puternicŭ a esecutatŭ cu multŭ tactŭ, acuitate și dulcéță tóte trei poesiile cuprinse în programă.

Trilogulŭ despre superstițiunile poporului românescŭ a fostŭ predatŭ cu dibăciă, ér Păcală și Tândală precum și pățaniile lui Moșŭ Albŭ din »Povestea vorbei,« au produsŭ multŭ umorŭ și au seceratŭ aplause repețite.

Cu unŭ cuvêntŭ, programa pe câtŭ de bogată, variată și instructivă, pre atâtŭ și de bine esecutată, a făcutŭ asupra publicului ascultătorŭ cea mai viuă și frumósă impresiune. Afară de acésta s'a representatŭ comedia într'unŭ actŭ de Lupescu „Vlăduțu Mamei," în care tóte rolele s'au jucatŭ cu multŭ succesŭ, în specia d. N. Popŭ, făcêndŭ pe Vlăduțu, a arĕtatŭ unŭ adevĕratŭ talentŭ și a produsŭ multŭ umorŭ.

Joculŭ încă a fostŭ tare animatŭ. Suvenirulŭ celŭ mai dulce, ce l'a dusŭ fiecare cu sine însĕ, a fostŭ fără îndoială vederea »Călușerilorŭ«. Simțirea, ce am avutŭ, când sub marșulŭ lui Mihaiu Eroulŭ 9 junĭ de statură frumósă, într'unŭ costumŭ pitorescŭ, în opincĭ străbune, cu ciuciulĭ curcănescĭ și cu bâtele pe umerĭ se arătară pe scenă, nu o póte spune decâtŭ numai inima. Când acești »feciori frumoșĭ« intonară »Deșteptă-te Române«, atuncĭ deodată li se perdù glasulŭ în aplause frenetice. Era ceva cerescŭ a vedé, cum aceia, carĭ cu vre-o două óre mai înainte ne încântară simțu'ŭ audului, acum în amurgitulŭ sórelui ne fermecau vederea. Am vĕdutŭ pentru prima dată joculŭ Călușerilorŭ și Bătuta, — aceste relicvii prețióse dela strămoșii noștri. Tactulŭ și voinicia, cu carĭ s'au jucatŭ aceste jocurĭ, mi-au însuflatŭ totŭ respectulŭ și admirațiunea și cu tóte că ni-s'a jucatŭ de două orĭ, nu m'așŭ fi săturatŭ sĕ le fi vĕdutŭ și de o sută de orĭ. Nu sciu, când mi-se va mai da ocasiune, a vedea unŭ tablou așa frumosŭ istoricŭ, care sĕ-mĭ revóce în memoriă cele mai frumóse nume din istoria nóstră națională: joculŭ Saliilorŭ, pre Mihaiu Eroulŭ, pre Horia, pre Iancului și pe Căciularii dela Grivița.

Farmeculŭ petrecerei a fostŭ potențatŭ și mai tare de cătră secsulŭ frumosŭ, care s'a presentatŭ mare parte în cele mai frumóse costume naționale, așa încâtŭ a fostŭ representatŭ, pre lângă portulŭ din ținutulŭ nostru, și portulŭ din România și din centrulŭ Ardealului.

Numĕrulŭ celŭ mare de óspețĭ se compunea din întréga inteligință din cerculŭ Branului, numeróse familii din Branŭ, Zărnescĭ, Brașovŭ ș. a., ce aveamŭ fericirea a le cunósce.

Acéstă di de bucuriă comună îșĭ mai are însemnătatea sa pentru scopulŭ mărețŭ, spre care a fostŭ arangiată, adecă înființarea unei bibliotecĭ poporale. E rêndulŭ nostru sé sprijinimŭ astfelŭ de idei. *Cato.*

——○——

Preotulŭ Cornia din Urișiulŭ superiorŭ ne cere sĕ publicămŭ o declarațiune a sa, prin care desminte unele aserțiunĭ făcute într'o corespondență, ce amŭ publicat'o în Nr. 154 alŭ fóiei nóstre pe rĕspunderea trămițătorului. Respectândŭ dreptulŭ de apĕrare alŭ celorŭ ce se sêmtŭ pe nedreptŭ lovițĭ, lăsămŭ sĕ urmeze memorata

DECLARAȚIUNE.

Subscrisulŭ prin acésta declară, cumcă nicĭ odată în cancelaria domnului George Tĕrnoveanu substitutulŭ scriitorŭ de notarŭ cercualŭ, dér nu notarŭ după cum afirméză corespondentele din »Gaz. Trans.« nr. 154 rubrica Urișiulŭ inferiorŭ în 11 Iuliu n. 1885 nu a fostŭ și nu a respicatŭ cuvintele după cum stă în „Gazeta Transilvaniei," că preotulŭ Ioanŭ Cornea a rĕspunsŭ că „ce-i pasă lui de Consistorŭ și de alții, lui îi e sĕ capete bani." Nu în 10 Iuliu n. dér nicĭodată după cum stă scrisŭ în „Gazeta Transilvaniei" despre mila împĕrătéscă cu d-lŭ George Tĕrnoveanu nu a vorbitŭ și mĕ mirŭ cum de d-lŭ George Tĕrnoveanu a pututŭ insuflà órecuiva astfelŭ de cuvinte, din care și'a făcutŭ cestiune de publicitate, din care publiculŭ cetitorŭ este sedusŭ și prin urmare dórŭ și superiorii mei.

Acésta însemnéză calumniă, pentru ce în astă privință dreptulŭ mi-lŭ voiu cercà mai departe, adecă îmĭ voiu cercà satisfacere și pe alte căĭ."

Am subscrisŭ și întărescŭ

Urișulŭ superiorŭ în 28 Iuliu 1885.

Ioan Cornia,
preot gr.-or.

——○——

Acte referitóre la șcóla centrală din Gherla.

Din fostulŭ comitatŭ alŭ Dobêcei, Iuliu 1885.

....»Et meminisse juvabit!«

(Urmare).

IV. Invoirea fundamentală. »Subscrișii, carĭ prin aclusele dechiarațiunĭ sub...... ne învoimŭ, obligămŭ și statorimŭ următórele:

I.

Scóla centrală poftită de comitenții noștrii... se va rădica în una din comunele nóstre, carea la cea mai de aprópe a nóstră adunare dimpreună cu senatulŭ scolasticŭ și comisarii nostri în protocolutŭ de astădĭ aleșĭ o vomŭ afla mai îndemână și mai aptă pentru noi.

II.

Planulŭ, după care trebue sĕ se propună învĕțăturile în scóla acésta sĕ se prelucre de Ven. Ordinariatŭ alŭ episcopiei gr. cat. din Gherla dimpreună cu comisarulŭ din partea nóstră în protocolulŭ de astădĭ denumițĭ, apoi după ce se va întărì de competentele ordinariate, în tótă comuna după confesiunea ei și respective de cătră ambele confesiunei românescĭ sĕ se introducă în numita scólă centrală. Planulŭ acesta însĕ numai până atuncĭ va susta, până când cu învoirea nóstră, a urmașiiorŭ noștri și a respectivelorŭ ordinariaturĭ nu se va schimba orĭ reforma.

III.

Planulŭ clădirei și eruirea localitătii, unde sĕ se clădéscă scóla atinsă, în comuna după I defiptă, érășĭ o concredemŭ senatului scolasticŭ în conțelegere cu comisarii noștri.... avêndŭ acesta dreptŭ de a conduce măestrii și de a câștiga materialulŭ și loculŭ trebuinciosŭ din mijlócele, care le oferimŭ sub IV și le concredemŭ senatului numitŭ spre administrare.

IV.

Éră ce se ține de fundarea și dotarea scólei, de susținerea ei cu mijlóce materiale, de administrarea averei scolastice, de asigurarea fondului și a venitelorŭ cu rente, de asignarea speselorŭ pentru zidirea și pentru dotarea profesorilorŭ, apoi pentru ocuparea posturilorŭ învĕțătorescĭ în conformitate cu planulŭ de învĕțămêntŭ sub II amintitŭ: ne învoimŭ. oferimŭ și *statorimŭ fără schimbare pentru tóte timpurile* următórele:

A) Oferirea averei scolastice.

1) Precum și Ill. D. episcopŭ gr. cat. alŭ Gherlei Ioane Alexi cu circulariulŭ Nr. 1868 ·/. 1861 ne-au provocatŭ, ca în interesulŭ nostru și alŭ posterității nóstre împrumutulŭ naționalŭ din a. 1854, respective obligațiunile despre acela sĕ le oferimŭ pentru întemeiarea scolilorŭ, așa și noi în presentŭ deplinŭ convinșĭ, că acelŭ împrumutŭ mai folositorŭ și mai plăcutŭ lui D-deu și ómenilorŭ nu l'amŭ puté întrebuința, din voia și conformŭ dorinței comitenților noștri dechierămŭ: ca acelașĭ împrumutŭ, respective obligațiunile despre dênsulŭ, încâtŭ acelea suntŭ proprietatea nóstră și se află încă în posesiunea nóstră.... le oferimŭ și cedemŭ cu totulŭ, adecă capitalulŭ întregŭ și interesele de astădĭ înainte curgĕtóre, precum și cele până acuma restante, încâtŭ ele încă nu suntŭ scóse pentru fundarea, ridicarea și susținerea scólei centrale... *irevocaverŭ și fără nicĭ o reservă alta, decâtŭ ca acelea sĕ se întrebuințeze numai spre scopulŭ în convențiunen acésta prefiptŭ si cu modalitatea aci prescrisă.*

2) Obligațiunile despre împrumutulŭ acesta le și predămŭ și străpunemŭ prin acésta în posesiunea senatului scolasticŭ.

3) Senatulŭ scolasticŭ, care l'amŭ alesŭ adĭ în înțelegere cu comisarii noștri, numai decâtŭ sĕ se apuce de lucru, avêndŭ apoi de a-șĭ da rațiunile despre cele întreprinse, percepte și erogate la cea mai de aprópe adunare e nóstră.

4) Afară de împrumutulŭ naționalŭ încă mai oferimŭ la zidirea scólei următórele: a) atâta lucru cu palma séu cu trăsurĭ câtŭ se va cere până va fi zidirea de totŭ sĕvêrșită după o proporțiune dréptă lucrată și aruncată asupra nóstră, respective a comitenților nostri de cătră senatulŭ scolasticŭ dimpreună cu comisarii nostri; b) pétră, varŭ și lemne érășĭ în asemenea proporțiune și mĕsură.

5) Totŭ spre fundarea și susținerea scólei centralĭ în p. I pomenită mai oferimŭ din partea comunelorŭ de noi representate pe 10 anĭ totŭ de acolo înainte jumĕtate venitulŭ crișmelorŭ de tómnă, carele este unŭ dreptŭ alŭ nostru individualŭ, așa câtŭ suma din venitulŭ acesta totŭ de acuma sĕ se predea nemijlocitŭ în administrațiunea senatului scolasticŭ.

6) Iarășĭ pentru desŭ pomenita scólă centrală ne obligămŭ pre noi și comitenții nostri cu toțĭ urmașii, că vomŭ da pe totŭ anulŭ câte 1% diu venitulŭ curatŭ după catastru de pe totŭ pămêntulŭ, ce se află în presentŭ séu pe viitorŭ se va afla în mâna nóstră, a comitenților și a urmașilorŭ, și ne învoimŭ, ca sucursulŭ în punctulŭ acesta oferitŭ sĕ-lŭ scótă senatulŭ scolasticŭ după alegere cu esecuțiune judecătoréscă séu politică pe cale administrativă în înțelesulŭ ordinațiunei împĕratescĭ ddto 20 Aprile 1854 în buletinulŭ împĕrătescŭ Nr. 96.

7) Pentru ca fundamentulŭ scólei în privința mijlócelorŭ materiale sĕ fie bine garantatŭ, dechiarămŭ, că noi pre toțĭ comitenții nostri atâtŭ privațĭ câtŭ și comune îi îndatorimŭ „solidariter« și sĕ fie obligațĭ cu averea și persóna lorŭ pentru tóte ofertele și obligațiunile din convențiunea acésta, câtŭ senatulŭ scolasticŭ sĕ aibă voiă și putere deplină, de a realisa pe acelea chiar și pe calea legei cu procesŭ scurtŭ verbalŭ și înaintea judecătoriei competente.

8) Din dechiarațiunile comitenților noștri și din punctele învoirei presente fiindŭ lorŭ chiar, ca comitensii nostri respective representanții lorŭ, și senatulŭ de ei alesŭ va avea și dreptulŭ de patronatŭ, rĕmânêndŭ ven. ordinariaturĭ și guvernului politicŭ dreptulŭ după legĭ de sine înțelesŭ de a suprăveghià și preste acéstă scólă ca și preste altele, care nu suntŭ de statŭ fundate, dară totușĭ fiindŭ în statŭ — suntŭ sub legile lui, — éră Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului românŭ în Transilvania, sub a căreia priveghiare aședămŭ tótă întreprinderea acésta, îi dămŭ influința mai la vale normată. (Va urmá.)

——○——

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

GASTEIN, 8 Augustŭ. — După o despărțire fórte cordială, plecară Maiestățile Lorŭ la 5 óre. Monarchii se îmbrățișară și se sărutară de trei orĭ una după alta. Impĕratulŭ Vilhelm sărută mâna Reginei și stete cu capulŭ desvălitŭ până ce trăsura părăsì loculŭ.

INNSBRUCK, 8 Augustŭ. — Maiestățile Lorŭ au sositŭ la 12 óre nóptea, fiindŭ salutațĭ de archiducele Enricŭ, de ministrulŭ președinte, de notabilitățile civile și de autoritățile militare. Loculŭ dinaintea gării și totŭ drumulŭ până la castelulŭ Curții era iluminatŭ ca diua cu focŭ bengalicŭ. Cu tótă sosirea târdiă și timpulŭ nefavorabilŭ, au așteptatŭ sosirea monarchilorŭ multe mii de ómenĭ, salutându-i cu entusiastice strigărĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: ...

Cursulŭ la bursa de Viena

din 6 Augustŭ st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98 65
Rentă de hârtiă 5%	92.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.20
Bonurĭ rurale ungare	103.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.25
Bonurĭ rurale transilvane	102.30
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	120.30
Renta de hărtiă austriacă	82.60
Renta de arg. austr.	83.35
Renta de aurŭ austr.	108 90
Losurile din 1860	139 90
Acţiunile băncel austro-ungare	877.
Act. băncel de creditŭ ung.	287.—
Act. băncel de creditŭ austr.	282.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.93½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.45
Londra 10 Livres sterlinge	125.35

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 23 Iuliu st v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	89	90
Renta rom. amort. (5%)	93	94
» convert. (6%)	88½	89½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	100	101
» „ „ (5%)	85	86
» » urban (7%)	98½	99½
» » » (6%)	91	92
» » » (5%)	83	84
Banca naţională a României	1230	1250
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	10¼	10¾
Bancnote austriace contra aurŭ	2.04	2.05

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 6 Augus st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 84	Vênd.	8 86
Argint românesc	»	8.78	»	8.84
Napoleon-d'orĭ	»	9.88	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.85	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.5	»	123.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Nr. 620—1885.

Concursŭ.

La scólele reuniunei foştilorŭ grăniţerĭ din regimentulŭ I românŭ suntŭ de conferitŭ pe calea concursului următórele staţiunĭ învĕtătorescĭ:

1. Postulŭ de învĕţătorésă la scóla din Voila, comitatulŭ Făgăraşului, cu salarŭ anualŭ de 300 fl. v. a., cuartirŭ şi lemne de focŭ după trebuinţă.

2. Postulŭ de învĕţătorŭ secundarŭ la scóla din Vestemŭ, comitatulŭ Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. salariu anualŭ apoi cuartirŭ şi lemne de focŭ.

3. Postulŭ de învăţătorŭ adjunctŭ la scóla din Voila cu salarŭ de 180 fl. cuartirŭ şi lemne de focŭ.

Concurenţii la aceste posturĭ au sĕ'şĭ subştérnă cererile instruite cu diploma de cualificaţiune şi alte documente legali pănă în 20 Augustŭ a. c. st. n. la

Comitetulŭ administrătorŭ de fondulŭ scolasticŭ alŭ foştilorŭ grăniţerĭ din regimentulŭ I românŭ în Sibiiu.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7 33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa mică	12 12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.21	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5 58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.31
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 5	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 05	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10 50	—
(	3.00	8 0	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.0
Szolnok	10.37	3.4	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.1	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	—	10.0	5.05	6.43	—
(	12 0	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.29	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.24	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11 35	—	—	9.4

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.2
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12 52	—	5.19
Orăştia	1 19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7 29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7 27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.09	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.0
Szolnok (	11 02	3.44	11 40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7 14	—	9.28
Gurasada	7 43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9 05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12 55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8 6	2.10	4.4
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10 11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	[illegible]

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5.28
Baniţa	7.27	10 14	6.0
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12 58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.